

MAGNI AMICI

E-o bucurie care vine, nouă,
dintr-o poveste veche, din alt veac,
când smulse luna Grăia lui Novac —
să o arunce într-un cîmp de roud;
cînd smulse grații, la Yedi-Kult,
în fortăreața „Șapte turnuri” — iad
dintr-un lăscio și lacom Țarigrad,
cum n-a mai fost orăș și nu mai e.

E-o bucurie pentru-a treia oară
plonjind ca soimii-n piscină de Carpați
și-n inimi românești. O stea coboară
din mîini deprinse, de teribili frați:
netemător, Oțelea o înșală,
i-o dă lui Licu, Gațu-o zvirlă-n vînt,
o schimbă Guneș în arcuș și-n cînt
și-n cocloș, suav, de promoroacă,
iar Grăia, Grăia cel cu braț de fier,
zeu dîndrean al grîlilor de aur,
cu-n deminarea unui mare faur
o îmbălnăște-ntr-un altfel de cer,
o plimbă peste Porțile d'Ivory o clipă,
peste „Palais du Handball” o aruncă:
e-o stea de foc, saibatică ieruncă.

Se strînge-n ea cu repede aripă
și cade, îndecis, din poartă-n poartă.
— De te-am aduce-acasă, domolită,
în țara cea cu nici o zînd moartă,
cu basme înflorind nativ, pe pîlă,
cu temple mari de sare și cu viț,
cu umbra legiunilor romane
nașcînd din mîdul toamnelor tîrzi
și adormind în holdele bălane!

Aude Grăia ce în piept ne frige,
Samunghi nu rămîne sursă nici ei.
O stea o fi, ori mîinge, ori cerceț —
dar și voiniciei, ca pe catalige,
încălece blocade, sparg betonul,
trece prin păduri de brațe, ca un zmeu.
Se-nscris nîmgea-n arc de curcubeu.
Elipse straniu frînge-n noi balonul.
Orice minut cu duhul n-ae prelinș.
Țișnește Grăia. O detunătură
de mînge-n plăd... — Gata! Am învîș!

Victorie, cîndă cam nurlie,
ai govăit, deși fi-eram pe plac.
Pornește-acum cu Grăia lui Novac
spre țara cea cu zbor de iecioirile —
spre veșnic primitoarea Românie!

Valeriu GORUNESCU

UNA DINTRE PASIUNILE LUI LENIN

Anniversarea centenarului
nașterii lui Vladimir
Ilici Lenin ne readuce
în memorie personalitatea
multilaterală, viața complexă
și clocotitoare a marelui om.

Locurile memorabile din U-
niunea Sovietică, legate de
amintirea creatorului primu-
lui stat socialist din lume,
pe care le-am vizitat, creează
posibilitatea sesizării și a al-
tor aspecte din viața lui Le-
nin, acelea legate de dragos-
tea sa pentru sport în gene-
ral și pentru șah în special.

După o muncă intensă in-
telektuală sau conflicte po-
litice furtunoase, lui Vla-
dimir Ilici i-a plăcut să o-
dihească în fața tablei de

șah. Acest înțeles joc vechi
a fost pentru el o minunată
gimnastică intelectuală.
Prietenul și sfătătorul lui
Lenin, P. N. Lepeșinski, care
a jucat nu o dată cu el șah,
scria:

„Acest joc el l-a iubit
cu aceeași pasiune ca și
Marx. Jocul acesta a co-
respuns cel mai mult psi-
hologiei sale de militant
care trebuia cu orice preț
să iasă învingător față de
potrivnicii.”

Șahist pasionat, tatăl lui
Lenin, Iliia Nicolaevici, a tre-
zit și copiilor săi interesul
pentru acest joc.

Iată ce scrie Ana Ilindina,
sora mai mare a lui Lenin,
despre această ocupație pre-
ferată a familiei Ulianov:

„Lui tata îi plăcea șah-
ul și această pasiune s-a
transmis tuturor fraților
mei. Pentru fiecare dintre
ei era o bucurie cînd tata
îi chema în birou și aran-
ja piesele pe tablă. Ace-
stea erau pentru el momente
de liniște și de odihnă. El
îi arăta cum să se miște
piesele și cum să se apere
regatul. El îi învăța să joace
cu încredere și să nu se
lăture de înșelăciune.”

În adolescență, Vladimir
Ilici, care-și programa strict
orele de studiu și de re-
creare, a inclus în mod de-
liberat șahul printre mijloa-
cele care îi înclinau în ră-
gaz ascult inteligența. În anii
aceia Lenin studiază teoria

șahului. Joacă prin corespun-
dență cu Andrei Hardin, unul
dintre cei mai buni maeștri
din Rusia, frecventează club-
ul de șah din Kazan, la
chiar participă la turneele
din Samara. Vladimir Ilici a
îndrăgit acest sport pentru
toată viața. Cînd era depor-
tat în Siberia îl făcea mare
plăcere să joace cu priete-
nii săi revoluționari.

Există, de altfel, ca mă-
turie elocventă în acest sens,
la Muzeul central V. I. Le-
nin din Moscova, o mîsuță
de șah cu un sertar ascuns,
care era folosită și pentru
păstrarea documentelor ile-
gale.

Toți cei care jucau șah cu
Lenin, rude, prieteni, tova-
răși de luptă, sint unanim în
aprecierea că la acest joc lui
Vladimir Ilici îi plăcea cel
mai mult să caute stăruitor
modalitățile de a respinge
atacurile tinzînd spre victo-
rie.

„La șah, sublinia Dmitri
Ilici, fratele mai mic al
lui Lenin, îl pasiona mai
degrabă decât orice altă
bună mișcare, găsirea unei
soluții pentru o situație
greă, uneori aproape dispa-
rerată. Victoria sau în-
frîngerea îl interesau mai

puțin. Cînd se întîmpla
ca adversarul să facă o
greșală și în felul acesta
să-l dea posibilitatea unui
cîștig ușor, el spunea ri-
zînd: «Ei, nu eu am cîș-
tigat partida, ci tu ai pier-
dut-o».”

Vorbînd despre pasiunea
lui V. I. Lenin pentru șah,
am dori să ne oprim și asu-
pra unui alt aspect: intere-
sul manifestat de el pentru
compoziții și probleme pe
care, potrivit măturilor u-
nor contemporani, le rezolva
cu o rapiditate uimitoare.
Era familiarizat cu cele mai
uzitate deschideri și cunoș-
tea bine sfîrșiturile de par-
tide. S-a păstrat și o scri-
soare pe care Lenin a ex-
pediat-o de la Paris la 17
februarie 1910 fratelui său
mai mic Dmitri, din care ne
putem face o idee despre
conceptiile sale estetice asu-
pra artei jocului de șah.

Locul pe care-l ocupa jo-
cul de șah în viața atît de
multilaterală a lui Lenin era
desigur neînsemnat. Totuși
și această ocupație prezintă in-
terese, ea completînd cu cite-
va trăsături imaginea atît de
complexă a lui Lenin.

Stelian POPESCU

CRONICA SFERTURILOR DE VEAC

...CÎND BUNICH FĂCEAU SPORT

MARTIE

chel și profesorul român N. Ve-
lescu”. Asaltul se făcea „scurt
un pariu colosal de scump”.

19 martie 1893

1870

Ziarul „Românul”
din 1 martie 1870
anunța că duminică
1 martie se va ține
un concurs cu premiul la pistol
în sala Cornescu. Competițiile
de acest gen treceau un viu interes
în rândul membrilor „Societății
de arme, gimnastică și dare la
semn”, care participau în număr
destul de mare la întrecerile săp-
tămînale. Interesant de reținut
este faptul că, așa cum anunța
aceleiași ziar, la 13 martie 1870, se
puneau „pistole la dispoziția
celor cari nu vor avea pe ale
lor”. Și, pentru a putea aprecia
„performanțele” obținute, iată în
întregime o cronică de acum un
secol: „Ieri au loc concursul
pentru dare la pistol la Societa-
tea română de arme, de la ora
11-4 ore. Au concursat 59 de
membri și s-au tras la 700 lovituri.
Au lovit în centrul: d. V.A.
Urechila, marele Cruescu, P. Vo-
lănescu, căpitan N. Valtor, N. Ca-
tăpulo, I. Ionomu și d. Patru-
ori d. N. Manolescu. Au fost cu
onorurile lui: d. căpitanul Val-
tor, locotenentul Dimirescu, Ico-
nomu, Catăpulo, Urechila, Cru-
șescu, Manolescu, Volănescu și
Carazo. Precedința este în mare
progres; mijlocul la care focuri
asupra zece puncte din ciblu,
este de 6 pentru cel mai tari
și de 6 la cel mai slab care au
concurs ieri, duminică.”

1895

Pentru duminică
19 martie 1895 erau
anunțate la „Eugon”: 2 mari re-
prezentanți: d. căpitanul Val-
tor, locotenentul Dimirescu, Ico-
nomu, Catăpulo, Urechila, Cru-
șescu, Manolescu, Volănescu și
Carazo. Precedința este în mare
progres; mijlocul la care focuri
asupra zece puncte din ciblu,
este de 6 pentru cel mai tari
și de 6 la cel mai slab care au
concurs ieri, duminică.”

1945

„După un meci
spectaculos, Lucian
Popescu (54,400 kg)
a învins pe Marin
Gaspard (54,200 kg) la puncte,
menținîndu-și titlul național la
categoria pană.”

7 martie 1945

„O.S.P. a lansat un mare con-
curs artistic pentru realizarea u-
nui desen sugestiv corespunzător
ideilor inițiatorilor, prin care să
se înfățișeze popularizarea spor-
tului în cadrul efortului de re-
construcție și producție al țării.”

19 martie 1945

„În arena Circului „Milea”
s-a disputat ieri o interesantă
reuniune de box în care cam-
pionul C. Clonou și-a pus în
joc în fața lui Ion Popa, titlu-
l categoriilor mijlocie și semi-
greă. Conform prezvințiilor, Ion
Popa a cîștigat la puncte după
un meci extrem de disputat. Fos-
tul campion și-a apărut cu ar-
doare titlurile, dar a trebuit să
cedeze în fața tânărului și com-
bativului marinar.”

„SCINTEIA”
martie 1945

„La 20 martie 1945 a apărut
primul număr al ziarului „SPOR-
TUL POPULAR”, purtînd sub-
titlul: „Ziar pentru răspîndirea
sportului în marile mase popu-
lare”.

Documentar de
Dorin ȘTEFLEA

George SBARCEA

REFLECȚII

• Jucătorii trebuie să
mizeze pe forțele proprii,
nu pe slăbiciunile parte-
nerilor.

• O echipă trebuie să
lupte, nu pentru marcarea
de goluri, ci pentru mar-
carea de mai multe goluri
(decît adversarul).

• Atacanții trebuie să
lupte cu avîntul unor așe-
datori, iar apărătorii cu
tăria celor în primărie.

• Nici în răstimpul unui
singur minut, nu trebuie
să se uite că meciul
are 90’!

Barbu ALEXANDRU

Întoarcerea la stadion

M-am reîntors la stadion
Cu pasul sovăielnic

— iară! —

Călcînd pe fragedul gazon
Ce izbucnise-n primăvară...

Dar nu era același fir
Mijit în barba tandră-a ierbiș,
Nici n-adaia acel zefir
Cu care-mi întrecusem cerbiș...

Ci nu era același pas,
Cu care-n toamnă ce trecuse
Călcîm, luîndu-mi bun rămas,
Peste trofeele apuse!

În preajma mea zburdau atleți
Cu pași străfulgerați din goană —

Toți minjii-aprinsei tinereți
Că coapsa ageră, cîrlînd...

Zburau lăstuni,
prin preajma mea,
La rasul ierbiș — ca pe baltă —
Dar nu zburau cu dripa
Lăstunilor din vara-aialtă!...

Alji cerbi!

Alji minji!
Și alji lăstuni!

Și alji atleți

în vînt s-or pierde...

Sărută iarba!

Să-mi aduni

În palme, roua,

— scîlpînd verde!...

Tudor GEORGE

PRIMATUL PICIOARELOR

În rubrica d-sale
„Brevar”, din
„România litera-
ră”, Serban Cioculescu
recenzează cartea de
pagini antologice „Fap-
te diverse” (E.L.U.) a
poetului Demostene Bo-
tez. Reproducem, cu
plăcere, un extras sub-
stanțial.

Om începe a e-
xemplifica manie-
ra personală a
poetului Demostene Bo-
tez prin observațiile
d-sale referitoare la
sportul cel mai popu-
lar, fotbalul. Partici-
parea atît de însoțită
la publicului la meciu-
rile de acest fel îi pri-
lejuiește comentatorului
observația inițială că
spectatorul de fotbal,
spre deosebire de cei
de la șah sau de la
pocher, — simpli chi-
biți, adică nepartici-
panți, ci spectatori muți,
— este și el un jucă-
tor, care „la parte la
joc cu ochii, cu capul,
cu picioarele, cu ner-
vii”. Cîne ar putea con-
testa acest adevăr?
Numai cine n-a asistat
la un meci de fotbal
pe teren sau în fața
miciului ecran. Să-l ur-
mărim acum agerului
comentator de fapte
diverse, paradoxal A-
cesta e formulat cate-
goric: „Spectatorul este

cel mai bun jucător de
pe teren”. Așadar, nu
fotbalistul îndrăgît, nu
Dobrin sau Dumitrache,
cu dumnea, împătimi-
tule amator, ești mai
prețios decît profesio-
nistul care ține sus-
pendate de vîrful pi-
ciorului său atîtea inimi
în așteptarea golului.
Cum însă paradoxul se
cere motivat, Demos-
tene Botez observă cu
justețe că „spectatorul
este chiar singurul om
care se pricepe”. În-
tr-adevăr, în timp ce
jucătorul se zbate în fel
și chip, fără să finali-
zeze, în timp ce arbi-
trul alergă și el de la
un cap la altul al ter-
enului, vîrîndu-se
între jucători și în-
cercîndu-le mișcările,
spectatorul comentează,
apreciază, sfătuiește,
certează-ze erorile, îi a-
nimă pe jucătorii din
partida preferată. Aș-
dar, lucrul e clar:
„Spectatorul este cel
care cunoaște jocul la
perfectie; jucătorul îl
știe, dar nu-l poate ju-
ca, iar arbitrul habar
nu are. Superarbitrul
este publicul”. Se poa-
te formula mai justă a
paradoxului? Cre-
dem că nu. Am citat
din bucată „La fotbal”.
Întoarceam pagina și ci-
tăm acum din bucată
„Primatul picioarelor”,

în marginea aceluiași
pasionant sport. Umor-
istul pleacă de la con-
statarea că oamenii „au
stabilit de demult o te-
orie de importanță și
considerată între me-
mbrele și organele lor”.
Lucrul este unanim co-
noscut, ca și ierarhia
obștească, prin care
capul este, ierle-mi-se
jocul de cuvinte, la lo-
cul de frunte. Pe de
altă parte piciorul este
batjocorit în sintagme
ca „prost ca un picior”,
„scrie cu piciorul” (sau
cu ambele picioare,
cînd scriitorul prost
mai este și poligraf) și
etc. Iar cînd același nu
este inspirat, sintagma
spune că scriitorul își
„pune picioarele în apă
rece”. Ei bine, tot fo-
balul este acela care a
reabilitat aceste defăi-
mate membre, ba chiar
care a răsturnat ierar-
hia valorilor, punînd
picioarele, ca să spu-
nem așa, deasupra ca-
pului. Într-un para-
graf memorabil, De-
mostene Botez formu-
lează astfel, ca un au-
tentice filosof al cultu-
rii: „Fotbalul a dat
picioarelor o revanșă u-
niversală. Este și în
voga organismului u-
man o rotație stranie.
În epoca romantismu-
lui a fost primatul in-
imii, în epoca clasicis-

mului a fost primatul
creierului, în epoca
noastră este primatul
picioarelor”. Mai de-
parte, spiritualul co-
mentator mai observă
cu aceeași justete că la
fotbal „jucătorii cei
mai buni întrebunțază
capul ca pe un al tre-
lea picior pentru a da
lovitură cuvenită”, ad-
ică pentru a plasa în
poartă un gol impar-
abil. Așadar, în conclu-
zie: „Un fotbalist bun
are trei picioare: două
picioare și capul”. Am
adăuga că în trecut ca-
pul părea a fi organul
nobil al reflecției. A-
cum el este desigur or-
ganul prin excelență al
reflexelor, care acțio-

nează mai abilit decît
piciorul. N-am exagerat
calitatea de filosof al
culturii la autorul nos-
tru. D-sa încheie cu a-
cest paragraf care va
da fiecăruia de gîndit:
„Observînd de-abia azi
(1934-1935), la un
meci de fotbal, această
rotație filosofică și a-
ceastă răsturnare de
valori cu primatul pi-
ciorului, am înțeles e-
poca în care trăiesc și
unele din manifestările
ei politice și sociale”.
Este o aluzie netă la
fascismul, în acel mo-
ment, în plină ofen-
sivă.

Serban CIOCULESCU
(ROMANIA LITERARA)

RONDELUL JUCĂTORULUI PIERIT

Era grădina ca un labirint
Și, chiar în mijloc, o popicarie.
Și se vedea un jucător venind
Și-n palma lui o barcă de hirtie.

Doar risete și forme de argint
Mai rămîneau în seara zmeurie.
Era grădina ca un labirint
Și, chiar în mijloc, o popicarie.

Popicete-au căzut, alcătuiind
Din clinchete și ris o melodie.
Iar jucătorul, cînd am vrut să-l prind,
Ca la un semn pierise, aici, pustie,
Era grădina, ca un labirint.

Leonid DIMOV
(CONTEMPORANUL)DUMINICILE
UNUI
NESPORTIVDOR
DE DUCĂ

Se vor topi, în curînd,
zăpezele pînă și în col-
lonele cu umbră dintre
vîi. Le va topi, dacă nu soa-
rele, potopul de ploaî năpustit
peste ele din norii coborîți
peste pămîntul dezmoșit. Vor
curge puhoicie de apă pe
deasupra luncilor și, pe urma
lui, iorba va încoaji fragedă
sub cerul albastru ca la făr-
mul Mediteranei. Apoi, într-o
noapte cu lună, privigherile
vor prinde să cînte în săl-
ciile tinere, în raiul naturii
inviate, dînd de veste tuturor
că oficiile de turism nu mai
au, decît înfrîngătoare, bilete și
locuri pentru munte sau mare,
fiindcă e în toi anotimpul dru-
meșiei, al dorului de ducă.

Este frumoasă expresia asta
românească: dor de ducă!
E porcă și mai frumoasă
acum, cînd iarna ne mai le-
agă de viață și indelecticrile
noastre obișnuite, deoarece
provoacă în noi visuri, plu-
nuri și proiecte. Ele sint cum
nu se poate mai firești, o dată
ce sintem o țară a turismu-
lui. Nu pretind, de bunăse-
mă, că am făcut tot ce tre-
buia și se putea face pentru
ca acest turism al nostru să
se bucure prelungind de cele
mai perfecționate mijloace la
care aspiră drumeșul, vilegia-
turistul modern. Mai sint încă
locuri unde, dacă te prinde
cumva întinerul, ești copleș-
it iremediabil de viitorul spai-
mei la gîndul că nu ai unde
să înnopești. Ca să nu mai
vorbes de felul cum și ce
servesc unii ospătari căldo-
rului, căruia se nelegele că-i
șade bine cu drumul, dar nu
șade de fel bine să pretindă
un serviciu adecvat puținelor
sale exigențe.

Acestea, însă, sint toate
aspecte coriabile, pentru că,
în majoritatea cazurilor, tu-
rismului i s-au creat condiții
corespunzătoare. Multe din
carențele și nemulțumiri se
datoresc chiar nouă, adică lip-
sei noastre de prevedere, de
operativitate. Căci dorul de
ducă rămîne o stare sufletească
fără consecințe concrete,
dacă nu ne luăm osteneala
de a consulta hărți, cărți
orari, de a apela la telefon
și de a cere consultații unei
agenții, apoi de a fixa obiecti-
vel sau obiectivele asupra
cărora dorul nostru de schim-
bare a decorului s-a oprit.

De pildă, eu am intrat
deundă la o ofis de agen-
ție bucureșteană și, după ce
mi-am spus pîslu, cu ceea ce
mai doream așa și pe din-
colo, mi-am asigurat un locșor
dintre cele mai bune la Pont,
chiar în inima Mamaiei, pen-
tru luna mai și luna august,
cite o săptămînă. Mă bucur
de acum de privirile în-
vidioase ale colegilor, care,
vîzîndu-mă că stau într-un
hotel cu cel mai mare confort,
își vor spune cu zădăc
că „m-am învîrțit”. Iată însă
că bucuria asta a mea nu
durează nici pînă în aprilie,
necum să dureze pînă în mai
sau august, o dată ce le des-
tănuiesc, plin de un acces
de altruism, colegilor la care
imi era gîndul, că totul este
o chestie de prevedere, și nu
de... învîrțelă! Adică, dorul
de ducă trebuie și el planifi-
cat, pregătît din timp, projec-
tă și asigurat în detalii, fiind-
că trăim într-un secol al tu-
rismului și într-o țară de tu-
rism, unde numai calculul in-
dividual potrivit cu socoteliile
colective poate asigura spor-
tivilității noastre, o nesportivi-
lor, care va exploda în prime-
le zile ale anotimpului
cald, tîhna, satisfacția, bucu-
ria dorite.

Documentar de
Dorin ȘTEFLEA

George SBARCEA

„ALERGĂTORII”

Alergătorii lui A.
Boucher care pînă
mai acum cîiva
ani erau plasați în fața
Ateneului, pară îndep-
lîndu-și destul, iată
acum sprintînd, unde-
va, într-un pătrat
verde din Calea Victo-
riei.

Mă întreb uneori cî-
le va mai trebui ca să
ajungă, în fine, pe o
alee a parcului Heră-
stru unde cadrul natural
îi se cuvine cel mai
mult. Dintre stătuile
Bucureștilui „Alegăto-
rii” — acest grup sta-
tuar polipod — este
poate cel mai frumos
profilat. Mai degrabă o
schită făcută cu penița
muată în tuș decît în
bronz.

Grupul statuar repre-
zintă trei adolescenți
sprintînd. Frumuseța
lor de febi ne sugerează
atît cursa greacă de
însăpîrșire cit și contem-
poraneitatea acută a
sculpturii lor cu Rodin.

În ciuda neverosimilei
situații în spațiu a ce-
lor trei alergători, în
ciuda sfîrșitului oricărei
legi de echilibru a trupu-
lui în spațiu, stătuia
degrăje naturalule și
chiar o oarecare jovia-
litate romantică.

Flutur superb de
bronz, zeu indic dar ne-
hiatic, „Alegătorii”
lui Boucher reprezintă
un Siva cînetic. Mig-
non ca propriu, dacă
aceleiași prototip ar fi
fost ridicat la o scară
mai mare, monumentul

ar fi emanat, sint aig-
ră, mărețe.

O Niagara a alergăto-
rilor a fost redusă la
un menuet.

Dar și așa sentimen-
tul de tinerețe și exube-
ranță se desprinde cris-
talin din această co-
mpoziție spațială care re-
fuză, cu încăpățînarea
oricărei opere inspirate,
nu numai să îmbătrî-
nească, ci chiar să se
maturizeze.

Dacă bunăoară colosii
lui Padurea, deși de
concepție mai nouă, cu
trecerea vremii adaugă
la greutatea pietrel și
pe aceea a privirilor ne-
numărate care i-au im-
ponat cu admirația lor
„veșnic tinăr și fe-
rice”, grupul alergăto-
rilor lui Boucher ne în-
tîmpină familiar, căl-
duros, zvelt și suav, per-
petuu adolescent. A-
cestui grup i s-ar po-
trivi de minune versu-
lui Rilke: „Noi sintem
trepîndanți.”

Gabriela MELINESCU

(SCINTEIA TINERETULUI)

(N. red. Nu s-ar potri
oare stătuia și mai bine
în imediata vecinătate a
unui stadion bucureștean?)